

Zorg door de Fysiotherapeut

Jaarcijfers 2017 en trendcijfers 2013-2017

NIVEL

Kennis voor betere zorg

Zorg door de Fysiotherapeut

Jaarcijfers 2017 en trendcijfers 2013-2017

Joost van den Dool
Tjard Schermer

Oktober 2018

<http://www.Nivel.nl>
Nivel@Nivel.nl
Telefoon 030 2 729 700
Fax 030 2 729 729

© 2018 Nivel, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Gegevens uit deze uitgave mogen worden overgenomen onder vermelding van Nivel en de naam van de publicatie. Ook het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Disclaimer

Wij doen ons best om onze onderzoeksresultaten zo begrijpelijk mogelijk te presenteren. De onderzochte materie is echter complex.

Wij staan in voor de juistheid van onze cijfers, maar wij kunnen geen verantwoording aanvaarden voor conclusies die derden op deze cijfers baseren.

Wij zijn daarnaast continue bezig met het verbeteren van ons onderzoek. Een voorbeeld is het verbeteren van de methodologie of het toevoegen van gegevens van praktijken die op een later moment zijn binnengekomen. Hierdoor kunnen veranderingen optreden in de cijfers.

Het is toegestaan, met verwijzing, cijfers uit deze rapportage te gebruiken:

Van den Dool J, Nivel Zorgregistraties – Zorg door de fysiotherapeut; jaarcijfers 2017 en trendcijfers 2013 – 2017. Utrecht, Nivel 2018.

Voorwoord

Nivel Zorgregistraties eerste lijn verzamelt continue gegevens over gezondheid en zorg in de eerste lijn. Resultaten hiervan worden gepresenteerd op www.nivel.nl/zorgregistraties. De informatie op deze website geeft onder andere antwoord op de vraag welke gezondheidsproblemen in Nederland voorkomen, welke zorg wordt verleend en wat de kwaliteit van deze zorg is. Nivel Zorgregistraties eerste lijn wordt uitgevoerd door het Nivel met financiering van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Een uitgebreide beschrijving van het project vindt u op onze website.

Dit rapport bevat de gegevens zoals gepubliceerd op de website, over de zorg voor patiënten door fysiotherapeuten in de eerste lijn in het kalenderjaar 2017. Trendcijfers worden (indien beschikbaar) gepresenteerd over de periode 2013-2017. Het is ook mogelijk een specifieke gegevensaanvraag te doen. Dit kan via de website: <http://www.nivel.nl/nl/NZR/gegevens-aanvragen>.

Wij danken de deelnemende zorgverleners voor hun inzet en het aanleveren van gegevens.

De auteurs

Inhoud

Samenvatting	6	
1	Introductie	7
1.1	Doel van het rapport	7
1.2	Vraagstellingen	7
2	Verantwoording	8
2.1	Omvang gegevensverzameling	8
2.2	Representativiteit	9
2.3	Inhoud gegevensverzameling	10
2.4	Wijze van gegevensverzameling	10
2.5	Kwaliteitscontrole	10
3	Patiëntkenmerken	11
3.1	Geslacht en leeftijd	11
4	Omvang Zorggebruik	12
4.1	Wat valt op?	12
4.2	Aantal behandelingen per kalenderjaar	12
4.3	Behandelduur per kalenderjaar	14
4.4	Prestatiecodes	15
5	Aanmelding	16
5.1	Wat valt op?	16
5.2	Wijze van toegang	16
5.3	Soort verwijzer	17
5.4	Conclusie screening directe toegang	18
6	Gezondheidsproblemen	19
6.1	Wat valt op?	19
6.2	Top-10 gezondheidsproblemen (DCSPH)	19
6.3	Chronische lijst	21
6.4	Duur van het gezondheidsprobleem	22
6.5	Recidiviteit	23
6.6	Prognose herstel	23
7	Meetwaarden	24
7.1	Wat valt op?	24
7.2	Meetinstrument	24
7.3	Top-5 meetinstrumenten	25
8	Evaluatie	27
8.1	Wat valt op?	27
8.2	Reden einde zorg	27
8.3	Behandelresultaat	27
9	Referenties	28

Samenvatting

Patiëntkenmerken

- 60% van de patiënten die bij de fysiotherapeut komen, is vrouw.
- De gemiddelde leeftijd van patiënten is 54 jaar.

Omvang Zorggebruik

- Gemiddeld krijgt een patiënt 10 behandelingen.
- Gemiddeld duurt de behandeling 10 weken.

Verwijzing

- 56% van de mensen komt via Directe Toegankelijkheid bij de fysiotherapeut.

Gezondheidsproblemen

- De meest voorkomende klachten zijn spier-, pees- en fascie-aandoeningen van de cervicale en lumbale wervelkolom. Veel voorkomende klachten die hieronder vallen zijn bijvoorbeeld pijn aan de nek/schouder en lage rugpijn. Bij bijna 68% van de patiënten verwacht de therapeut volledig herstel.

Meetwaarden

- Het aandeel patiënten waarbij minimaal één meetinstrument gebruikt wordt tijdens de hele behandeling is ten opzichte van voorgaande jaren gestegen van 49% naar 56%.
- De Patiënt Specifieke Klachtenlijst is het meest gebruikte meetinstrument.

Evaluatie

- Bij bijna 86% van de patiënten werd de behandeling beëindigd omdat de patiënt uitbehandeld was.
- In 91% van de gevallen was dit omdat de behandeldoelen waren bereikt. Bij ongeveer 6% stopte de patiënt op eigen initiatief.

1 Introductie

Fysiotherapie is een paramedische discipline die zich vooral richt op de behandeling van klachten aan het steun- en bewegingsapparaat. Via een proces van klinische beoordeling komen fysiotherapeuten tot een specifieke fysiotherapeutische diagnose, op basis waarvan therapeutische en/of preventieve interventies worden bepaald en uitgevoerd (*De Vries et al., 2014*). Voor de behandeling van klachten wordt gebruik gemaakt van verschillende interventies zoals oefentherapie, mobilisaties van gewrichten, massagetherapie en fysische therapie. Fysiotherapie is een beschermd beroep. Dit betekent dat een fysiotherapeut de 4-jarige HBO-studie heeft afgerond en tevens een BIG-registratie moet bezitten.

1.1 Doel van het rapport

Dit rapport geeft inzicht in de populatie van patiënten die de fysiotherapeut bezoekt, het zorgproces in de fysiotherapiepraktijk, de zorginhoud en de zorgevaluatie. De gegevens in dit rapport beperken zich tot de **reguliere fysiotherapie**. Specialisaties, zoals bijvoorbeeld manuele therapie of sportfysiotherapie, worden buiten beschouwing gelaten.

1.2 Vraagstellingen

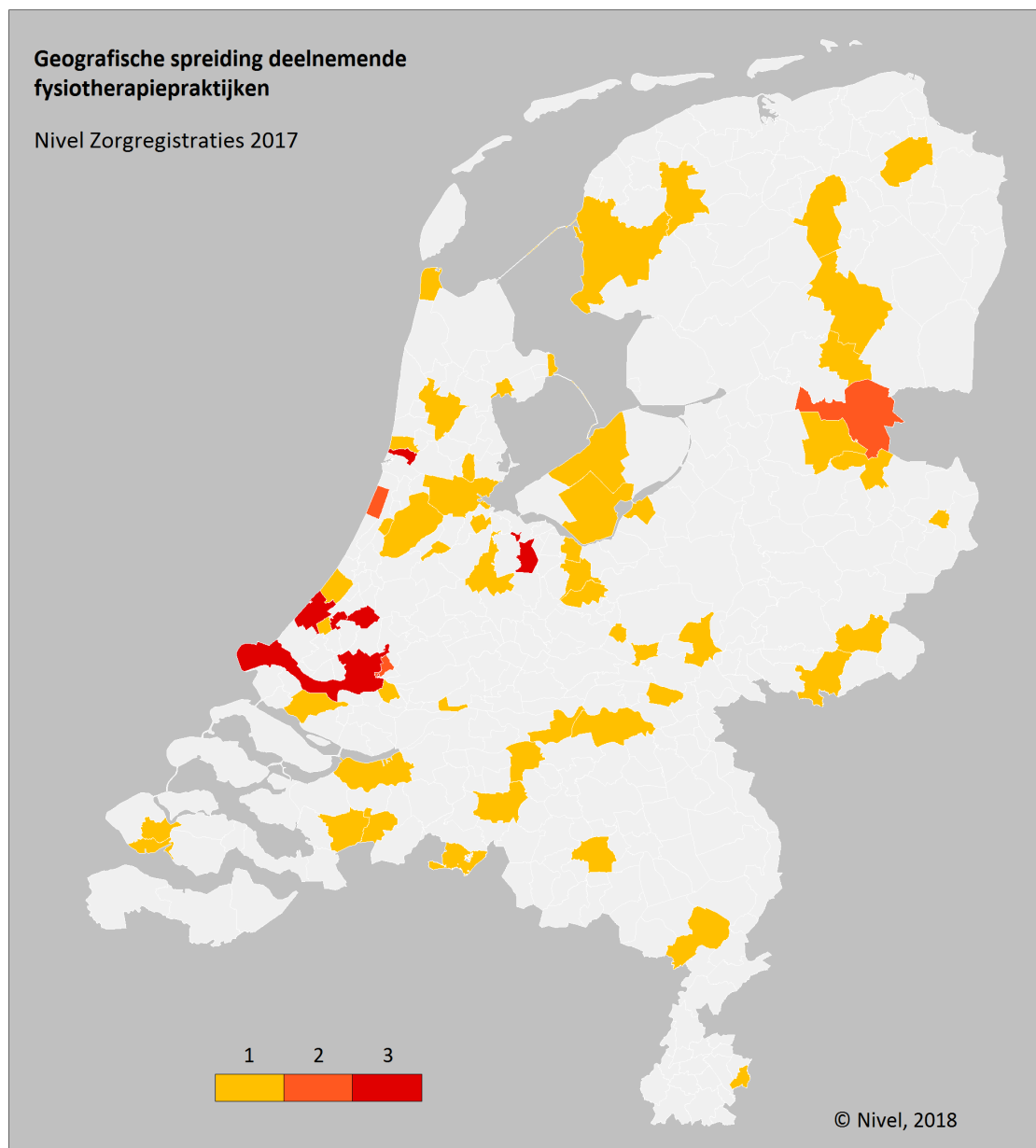
Wat zijn kenmerken van patiënten die worden behandeld door de fysiotherapeut?

1. Wat is het zorggebruik van patiënten bij de fysiotherapeut?
2. Hoeveel mensen komen er via een verwijzing of directe toegankelijkheid bij de fysiotherapeut?
3. Wat zijn de meest voorkomende gezondheidsproblemen die de fysiotherapeut behandelt?
4. Wat is het resultaat van de behandeling?

2 Verantwoording

2.1 Omvang gegevensverzameling

In 2017 zijn in het kader van Nivel Zorgregistraties gegevens verzameld over 26.970 patiënten die reguliere fysiotherapeutische zorg hebben ontvangen van 216 fysiotherapeuten werkzaam in 48 eerstelijns fysiotherapiepraktijken.

2.2 Representativiteit

Fysiotherapiepraktijken

De representativiteit van de deelnemende fysiotherapiepraktijken en fysiotherapeuten aangesloten bij Nivel Zorgregistraties in 2017, is bepaald door een vergelijking te maken met gegevens van de landelijke geregistreerde eerstelijns fysiotherapiepraktijken en fysiotherapeuten uit het Algemeen Gegevens Beheer (AGB) register van maart 2016.

Wanneer we globaal kijken naar de verdeling van de deelnemende fysiotherapiepraktijken van Nivel Zorgregistraties over vier regio's, dan is dit vergelijkbaar met de landelijke verdeling van fysiotherapiepraktijken.

Vergelijking aandeel fysiotherapiepraktijken Nivel Zorgregistraties en aandeel fysiotherapiepraktijken landelijk, naar regio, 2017

Aantal fysiotherapiepraktijken**	Nivel Zorgregistraties		Landelijk	
	N=48	%	N=11.415	%
Regio*				
Noord	3	6,3	1.144	10,0
Oost	9	18,8	2.219	19,4
Zuid	9	18,8	2.440	21,4
West	27	56,3	5.612	49,2

*Regio-indeling: Noord (Drenthe, Friesland, Groningen), Oost (Gelderland, Overijssel, Flevoland), Zuid (Noord-Brabant, Limburg), West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Zeeland)

**Van fysiotherapiepraktijken met meerdere vestigingen zijn alleen de gegevens van de hoofdlocatie meegenomen.

Fysiotherapeuten

De gemiddelde leeftijd van de fysiotherapeuten is met bijna 45 jaar vergelijkbaar met de landelijke cijfers. Ook de verdeling tussen mannelijke (42%) en vrouwelijke (49%) therapeuten is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde. Overigens was het in 10% van de gevallen niet bekend of het om een mannelijke of vrouwelijke therapeut ging.

Vergelijking geslachtsverdeling en gemiddelde leeftijd van fysiotherapeuten Nivel Zorgregistraties (2017) en fysiotherapeuten inschreven in het AGB-register (2016)

	Nivel Zorgregistraties		Landelijk		p-waarde
	N=216	%	N=23.696	%	
Onbekend (%)	21*	9,7	-	0	
Man (%)	90	41,6	11.789	40,8	
Vrouw (%)	105	48,6	17.056	59,2	
Gemiddelde leeftijd	44,5		43,2		0,22

*21 therapeuten stonden nog niet in het AGB-register. Mogelijk omdat ze na maart 2016 zijn toegevoegd aan het register

2.3 Inhoud gegevensverzameling

De gegevens die in 2017 voor Nivel Zorgregistraties zijn verzameld, zijn gegevens die iedere fysiotherapeut vastlegt voor de reguliere administratie en welke nodig zijn voor declaratie van behandelingen, aangevuld met gegevens uit de KNGF-richtlijn '*Fysiotherapeutische dossiervoering 2016*'. Op de website van Nivel Zorgregistraties (www.nivel.nl/zorgregistraties) vindt u de specificaties van de gegevensverzameling.

De gegevens die nodig zijn voor de gepresenteerde resultaten zijn vaak niet van alle patiënten beschikbaar. Dit kan komen doordat niet alle informatie in alle softwarepakketten aanwezig is, of doordat gegevens niet zijn ingevuld door de fysiotherapeut. Ook zijn sommige berekeningen gebaseerd op een selectie van de patiëntenpopulatie. Om bijvoorbeeld cijfers over de evaluatie van de behandeling te berekenen, worden alleen gegevens van patiënten gebruikt voor wie in het betreffende jaar de behandeling is beëindigd.

2.4 Wijze van gegevensverzameling

Een deelnemende zorgverlener registreert patiëntgegevens en zorginhoudelijke gegevens in de reguliere praktijksoftware. Jaarlijks worden gegevens uit dit dossier gefilterd en verstuurd naar het Nivel. Alléén gegevens van patiënten die geen bezwaar hebben gemaakt tegen gebruik van hun gegevens worden hierbij meegenomen. Vóórdat een extractiebestand naar het Nivel verzonden wordt, zet software van een Trusted Third Party (ZorgTTP) patiënt-identificerende gegevens om naar een pseudoniem. Dit wordt gedaan om de privacy van patiënten te kunnen waarborgen in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Meer informatie over privacy is te vinden in het Privacyreglement van Nivel Zorgregistraties.

Deelnemende softwareleveranciers zijn:

- Intramed (Intramed)
- LogicData (Fysiologic)
- Monitored Rehab Systems (FysioRoadMap)
- Faireware (Winmens)
- ProSoftware (Zorgadmin)

2.5 Kwaliteitscontrole

De aangeleverde gegevens worden gecontroleerd op duplicaten van data, op niet-interpreteerbare waarden in velden en op de continuïteit van gegevensaanleveringen in de tijd. Als er sprake is van een missende periode in de aanlevering van een praktijk, kunnen gegevens over de omvang van de behandeling bij de fysiotherapeut niet berekend worden. Het is immers niet bekend hoeveel consulten hebben plaatsgevonden in de periode waarover geen gegevens zijn aangeleverd.

3 Patiëntkenmerken

Wat valt op?

- Zes op de 10 patiënten (60%) bij de fysiotherapeut is vrouw.
- De gemiddelde leeftijd (ruim 53 jaar) van patiënten daalt licht ten opzichte van 2016.

3.1 Geslacht en leeftijd

Zes op de 10 patiënten (60%) van de patiënten die door de fysiotherapeut worden behandeld is vrouw. De gemiddelde leeftijd van patiënten die in 2017 een fysiotherapeut bezochten is ruim 53 jaar. Dit is een lichte daling vergeleken met voorgaande jaren. De verschuiving komt door een lichte afname in het aantal mensen in de leeftijdscategorieën 45-64 jaar, 65-74 jaar, 75-84 jaar terwijl het aandeel mensen jonger dan 45 jaar licht is toegenomen ten opzichte van 2016.

Geslacht en leeftijd van de patiënt behandeld door de fysiotherapeut, 2013-2017

		2013	2014	2015	2016	2017
Geslacht	Mannen	38,2	40,8	40,7	40,3	40,3
	Vrouwen	61,8	59,2	59,3	59,7	59,7
Leeftijd	0-4 jaar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	5-17 jaar	4,4	5,0	5,0	4,5	4,8
	18-44 jaar	27,7	28,5	27,0	24,9	26,8
	45-64 jaar	37,6	36,9	36,2	36,7	35,2
	65-74 jaar	15,7	15,0	16,1	17,0	16,0
	75-84 jaar	10,7	10,5	11,4	12,2	11,6
	>=85 jaar	3,8	4,0	4,4	4,6	5,6
Gemiddelde leeftijd		53,0	52,3	53,3	54,6	53,8
Totaal aantal patiënten		7.980	16.916	23.177	23.465	26.970

4 Omvang Zorggebruik

4.1 Wat valt op?

- De gemiddelde behandelduur blijft met ongeveer 10 behandelingen (10,3) in 2017 hetzelfde als in 2016.
- Patiënten die behandeld worden voor een chronische¹ aandoening kregen de afgelopen jaren gemiddeld bijna 3 keer zoveel behandelingen als patiënten die behandeld worden voor een niet-chronische aandoening (23 versus 8 behandelingen).

4.2 Aantal behandelingen per kalenderjaar

Het gemiddelde aantal behandelingen reguliere fysiotherapie is in 2017 vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2016. Sinds 2011 is het aandeel patiënten dat uitsluitend een screening heeft ondergaan gegroeid van 3,6% in 2011 naar 4,9% in 2015. Door een wijziging in prestatiecodes voor screening, is hierover geen informatie beschikbaar voor 2016 en 2017.

Het aandeel patiënten dat 10-12 behandelingen krijgt per kalenderjaar is sinds 2011 steeds ongeveer 10%.

Patiënten die behandeld worden voor een aandoening die voorkomt op de 'chronische lijst' (*Besluit zorgverzekering, bijlage 1*) kregen de afgelopen jaren gemiddeld 3 keer zoveel behandelingen als patiënten die behandeld worden voor een niet-chronische aandoening.

Nadere uitleg

Voor het berekenen van de behandelomvang wordt voor het aantal behandelingen en de behandelduur gekeken naar de behandelomvang per kalenderjaar. Voor de berekening per kalenderjaar wordt dat gedeelte uit een behandelingsperiode geselecteerd dat in een specifiek kalenderjaar gegeven is.

Om een indicatie te geven van het aantal zittingen per patiënt kunnen zowel het gemiddelde als de mediaan worden weergegeven. De mediaan is de middelste waarde wanneer de gegevens in orde van grootte worden gesorteerd. Het voordeel van de mediaan ten opzichte van het gemiddelde is dat deze veel minder wordt beïnvloed door extreme waarden.

¹ Onder chronische aandoeningen wordt verstaan: aandoeningen die voorkomen op de 'chronische lijst' (*Besluit Zorgverzekering*)

Aantal behandelingen fysiotherapie per patiënt, per kalenderjaar: totale populatie en voor patiënten met een chronische en niet-chronische aandoening, 2013-2017

	2013*	2014	2015	2016	2017
Alleen screening	-	3,9	4,9	**	**
1-3 behandelingen	-	20,8	20,9	21,6	22,0
4-6 behandelingen	-	25,8	23,7	26,8	27,2
7-9 behandelingen	-	19,3	17,7	19,1	18,8
10-12 behandelingen	-	10,1	10,1	10,1	10,3
13-18 behandelingen	-	8,9	9,5	9,4	9,2
19-24 behandelingen	-	4,0	4,3	4,2	4,1
>24 behandelingen	-	7,2	8,9	8,8	8,3
Totaal					
Gemiddelde	-	9,7	10,5	10,6	10,3
Standaarddeviatie	-	12,2	13,3	12,9	12,3
Mediaan	-	6,0	7,0	7,0	7,0
Aandoening op "chronische lijst"					
Gemiddelde	-	23,7	25,0	23,9	23,6
Standaarddeviatie	-	23,8	24,1	23,7	22,7
Mediaan	-	15,0	17,0	16,0	16,0
Aandoening niet op "chronische lijst"					
Gemiddelde	-	7,7	7,8	8,1	7,8
Standaarddeviatie	-	7,3	7,6	7,2	6,8
Mediaan	-	6,0	6,0	6,0	6,0
Totaal aantal patiënten	-	8.221	21.462	23.205	24.315

* Over 2013 zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor betrouwbare rapportage.

** Door wijzigingen van prestatiecodes zijn er over 2016 en 2017 geen gegevens beschikbaar voor de prestatie "alleen screening"

4.3 Behandelduur per kalenderjaar

Voor de totale populatie is de gemiddelde duur van een behandeling (10,3 weken) in 2017 licht gedaald ten opzichte van 2016. Dit is vooral terug te zien in de behandelduur van patiënten zonder chronische aandoening. De behandelduur voor mensen met een chronische aandoening is gestegen ten opzichte van 2016 (23,6 versus 19,9 weken).

Behandelduur fysiotherapie (in weken) per patiënt, per kalenderjaar: totale populatie en voor patiënten met een chronische en niet-chronische aandoening, 2013-2017

Behandelduur in weken	2013*	2014	2015	2016	2017
Totaal					
Gemiddelde	-	9,6	10,6	11,4	10,3
Standaarddeviatie	-	11,4	12,7	13,1	12,3
Mediaan	-	5,7	5,9	6,3	7,0
Aandoening op "chronische lijst"					
Gemiddelde	-	17,4	20,1	19,9	23,6
Standaarddeviatie	-	15,6	16,6	16,7	22,7
Mediaan	-	12,3	14,3	14,4	16,0
Aandoening niet op "chronische lijst"					
Gemiddelde	-	8,4	8,9	9,8	7,8
Standaarddeviatie	-	10,1	11,0	11,6	6,8
Mediaan	-	5,1	5,1	5,7	6,0
Totaal aantal patiënten	-	8.245	22.882	23.217	24.330

* Over 2013 zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor betrouwbare rapportage.

4.4 Prestatiecodes

Bij het declareren van een zitting fysiotherapie wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende behandelvormen, zoals een reguliere behandeling in de praktijk, een behandeling bij de patiënt thuis of een behandeling in een instelling. Dit zijn de zogenoemde prestaties, vastgesteld door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

Bijna 84% van de prestatiecodes betreft reguliere zittingen in de praktijk. De opmars van het aandeel groepsbehandelingen in de periode 2014 t/m 2016 wordt vertekend door de veranderde samenstelling van de deelnemende fysiotherapiepraktijken in de periode 2014-2016 ten opzichte van de 2013. In 2017 zakt dit percentage weer naar 0,4 procent, het niveau van 2013. Het aandeel screenings zakt van 3,8% in 2015 naar 0% in 2016 en 2017. Deze daling wordt veroorzaakt door een wijziging in de prestatiecode voor screenings in 2016, waardoor ze niet konden worden meegenomen in de berekeningen ².

Verdeling van zittingen reguliere fysiotherapie naar prestatiecode, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Reguliere zittingen op praktijk	75,7	73,2	75,5	81,6	83,9
Reguliere zittingen bij patiënt	10,7	8,9	7,7	9,2	10,0
Reguliere zittingen in instelling	4,1	3,6	3,1	3,2	2,6
Groepsbehandeling van 2-10 personen	0,3	2,6	2,8	3,0	0,4
Lange reguliere zittingen op praktijk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lange reguliere zittingen bij patiënt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lange reguliere zittingen in instelling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Screeningen	3,4	3,9	3,8	0,0**	0,0**
Intakes	5,9	7,8	7,1	2,9	3,1
Overige prestatiecodes	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal aantal zittingen	75.155	169.344	251.272	233.152	232.358

** Door wijzigingen van prestatiecodes zijn er over 2016 en 2017 geen gegevens beschikbaar over het aantal screenings

² Prestatiecodes 1851, 1852, 1861 en 1862 die betrekking hebben op de screening, intake en onderzoek, zijn in 2016 vervangen door een nieuwe prestatiecode: 1864, *Screening en intake en onderzoek fysiotherapie*

5 Aanmelding

5.1 Wat valt op?

- Het aantal mensen dat op eigen initiatief naar de fysiotherapeut ging is in 2017 verder gestegen naar ruim 56%.
- In 2017 stijgt het aandeel verwijzingen via een medisch specialist.

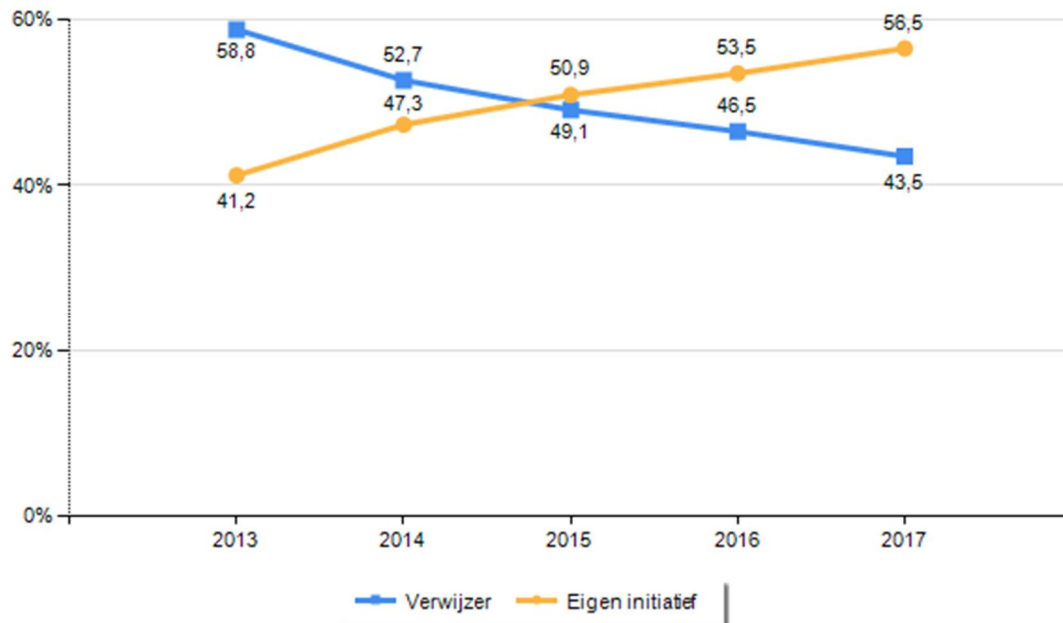
5.2 Wijze van toegang

Het aantal mensen dat in 2017 op eigen initiatief naar de fysiotherapeut ging, is verder gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Sinds de invoering van de regeling Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie (DTF) in 2006 nam het aandeel patiënten dat gebruik maakte van DTF jaarlijks toe. De sterkste stijging was te zien in de beginjaren (2006-2008) en daarna weer vanaf 2013. Vanaf 2015 waren er voor het eerst meer mensen op eigen initiatief bij de fysiotherapeut, een trend die zich ook in 2017 voortzet.

Wijze van toegang van patiënten naar de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Verwijzer	58,8	52,7	49,1	46,5	43,5
Eigen initiatief	41,2	47,3	50,9	53,5	56,5
Totaal aantal patiënten	7.752	16.194	22.398	22.691	26.226

Wijze van toegang van patiënten naar de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

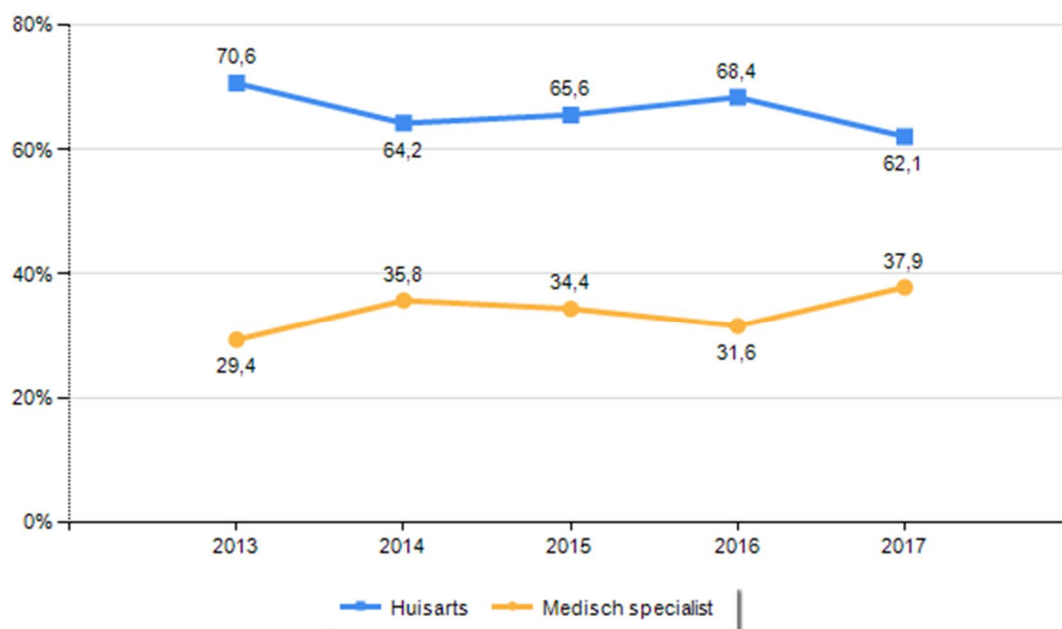
5.3 Soort verwijzer

In 2017 werd 62% van de patiënten die via een verwijzer bij de fysiotherapeut kwamen verwezen door de huisarts; de overige 38% bezocht de fysiotherapeut via een verwijzing van een medisch specialist. Dit is een stijging van ruim 6 procent ten opzichte van 2016. De orthopeed wordt daarbij het vaakst genoemd als verwijzer voor reguliere fysiotherapie.

Soort verwijzer van patiënten die op verwijzing bij de fysiotherapeut zijn gekomen (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Huisarts	70,6	64,2	65,6	68,4	62,1
Medisch specialist	29,4	35,8	34,4	31,6	37,9
Totaal aantal patiënten	4.305	7.935	9.359	9.458	9.421

Soort verwijzer van patiënten die op verwijzing bij de fysiotherapeut zijn gekomen (% patiënten), 2013-2017

5.4 Conclusie screening directe toegang

Patiënten die op eigen initiatief bij de fysiotherapeut komen ondergaan een screening door de fysiotherapeut. Tijdens de screening wordt door middel van gerichte vragen binnen een beperkte tijd (circa 10 minuten) vastgesteld of de patiënt met zijn of haar klachten aan het juiste adres is bij de fysiotherapeut. Wanneer de klacht/hulpvraag niet geïndiceerd is voor fysiotherapie (conclusie 'niet-pluis') wordt de patiënt geadviseerd contact op te nemen met de (huis)arts. Wanneer de fysiotherapeut tot de conclusie 'pluis' komt, informeert hij de patiënt over de mogelijkheid om, zonder tussenkomst van een arts, door te gaan met het diagnostisch fysiotherapeutisch proces.

Door wijzigingen van prestatiecodes in 2016 zijn er over 2016 en 2017 geen gegevens beschikbaar voor betrouwbare informatie over de conclusie screening directe toegankelijkheid. Er is daarom besloten om voor deze jaren geen resultaten te presenteren.

Conclusie screening directe toegang van patiënten behandeld door de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016*	2017*
Pluis	98,6	98,9	98,6	-	-
Niet pluis	1,4	1,1	1,4	-	-
Totaal aantal patiënten	1.397	5.871	7.412	-	-

* Door wijzigingen van prestatiecodes zijn er over 2016 en 2017 geen gegevens beschikbaar voor betrouwbare informatie.

6 Gezondheidsproblemen

6.1 Wat valt op?

- De top-10 meest voorkomende gezondheidsproblemen (DCSPH-codes) zijn in de periode 2013-2017 vrijwel niet gewijzigd.
- Ruim 6% van de patiënten bij de fysiotherapeut wordt in 2017 behandeld voor spier-, pees-, en fascie-aandoeningen aan de cervico-thoracale wervelkolom.
- 15% van de patiënten wordt in 2017 behandeld voor een aandoening die voorkomt op de 'chronische lijst'.
- De periode vanaf het ontstaan van de klacht tot aan het eerste bezoek bij de fysiotherapeut is vrijwel gelijk gebleven in de periode 2013-2017.
- Het aandeel patiënten dat komt met een 'nieuwe' klacht blijft ongeveer gelijk ten opzichte van 2016.
- De fysiotherapeut verwacht bij ruim 67% van de patiënten dat de klacht volledig zal herstellen. Dit is een daling van 4% ten opzichte van 2016.

6.2 Top-10 gezondheidsproblemen (DCSPH)

De gezondheidsproblemen waarmee patiënten bij de fysiotherapeut komen worden gecodeerd volgens het Diagnose Coderings Systeem Paramedische Hulp (DCSPH). Een diagnosecode is samengesteld uit vier cijfers die respectievelijk de volgende betekenis vertegenwoordigen:

1. Hoofdgroep lichaamslokalisatie
2. Subgroep lichaamslokalisatie
3. Hoofdgroep pathologie
4. Subgroep pathologie

Sinds 2013 zijn spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de cervico-thoracale wervelkolom (DCSPH: 3126) steeds de meeste voorkomende klachten geweest. Bij deze DCSPH-code horen onder andere pijn in de nek-/ schouderregio na overbelasting. Daarna volgen al sinds 2013 Spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de lumbale wervelkolom (DCSPH: 3426). Dit zijn klachten waar onder andere lage rugpijn bij hoort.

In 2017 waren voor deze gezondheidsproblemen respectievelijk ruim 6% en 4% van alle patiënten in behandeling bij de fysiotherapeut. Het grootste deel van de top-10 gezondheidsproblemen betreffen spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de wervelkolom, de schouder/bovenarm en de knie/onderbeen/voet.

Top-10 gezondheidsproblemen (DCSPH-code) van patiënten behandeld door de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

Positie	2013		2014		2015		2016		2017	
		%		%		%		%		%
1	3126	6,5	3126	7,3	3126	7,1	3126	7,3	3126	6,5
2	3426	4,6	3426	5,3	3426	5,0	3426	4,4	3426	4,4
3	3526	3,2	4026	3,4	4026	3,6	4026	3,8	4026	3,9
4	4026	3,1	3026	3,3	3026	3,1	3526	3,5	7026	3,8
5	3026	2,8	3526	3,2	3526	3,1	3026	3,2	3026	3,0
6	7022	2,4	7026	2,7	7026	3,0	7026	3,1	3526	2,9
7	7026	2,2	7022	2,2	7022	2,4	7126	2,2	7001	2,2
8	6201	2,1	7126	1,9	7126	2,1	7001	1,8	7126	2,1
9	7001	2,0	7001	1,9	7001	1,8	7022	1,8	7022	2,1
10	3480	1,9	6201	1,8	6201	1,6	3926	1,8	3926	2,0
% in top 10	30,9		33,0		32,8		33,0		32,8	
Totaal aantal patiënten	7.444		14.409		18.762		19.611		24.069	

Omschrijving DCSPH-codes van de top-10 gezondheidsproblemen in 2017:

3126: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees-, en fascie-aandoeningen aan de cervico-thoracale wervelkolom;

3426: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de lumbale wervelkolom;

4026: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de art. humeri (inclusief weke delen);

7026: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de art. genus (inclusief patella en weke delen);

3026: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de cervicale wervelkolom;

3526: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de lumbo-sacrale wervelkolom;

7001: Chirurgie, bewegingsapparaat: gewrichten, uitgezonderd wervelkolom, meniscotomie, synovectomie aan de art. genus (inclusief patella en weke delen);

7126: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de onderbeenregio;

7022: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: chondropathie / arthropathie, meniscuslaesie aan de art. genus (inclusief patella en weke delen);

3926: Surmenage, degeneratieve aandoeningen, dystrofie: spier-, pees- en fascie-aandoeningen aan de gecombineerd / totale wervelkolom

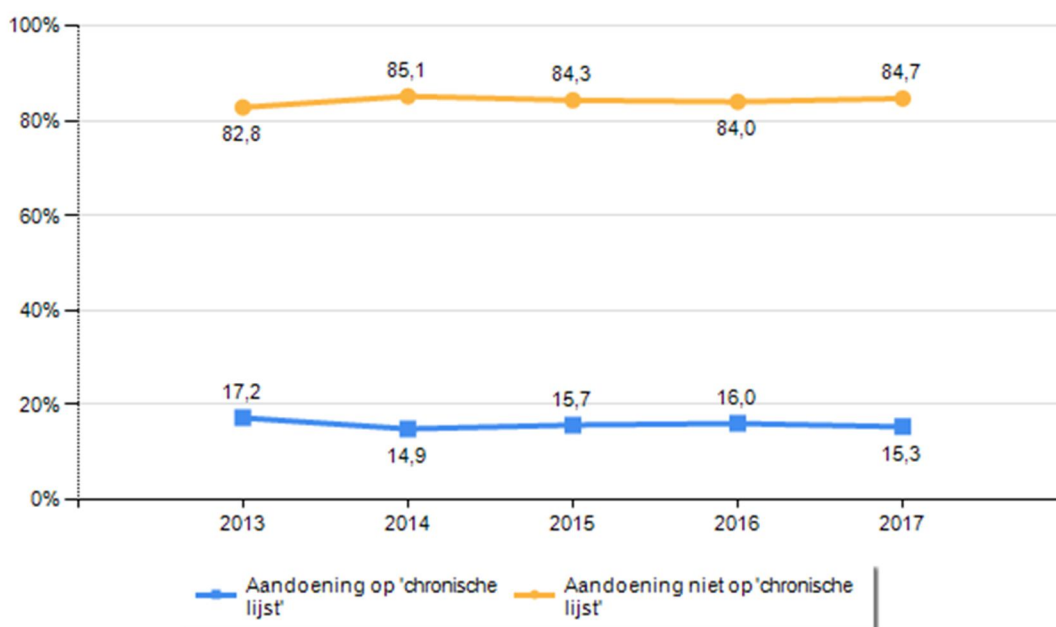
6.3 Chronische lijst

In 2017 is 15% van de patiënten bij de fysiotherapeut behandeld voor een chronische aandoening (d.w.z. een aandoening die voorkomt op de 'chronische lijst' (*Besluit Zorgverzekering*)). Dit is een lichte daling ten opzichte van 2016.

Aandeel patiënten behandeld door de fysiotherapeut, naar type aandoening, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Aandoening op 'chronische lijst'	17,2	14,9	15,7	16,0	15,3
Aandoening niet op 'chronische lijst'	82,8	85,1	84,3	84,0	84,7
Totaal aantal patiënten	7.915	16.895	21.749	23.348	24.195

Aandeel patiënten behandeld door de fysiotherapeut, naar type aandoening, 2013-2017

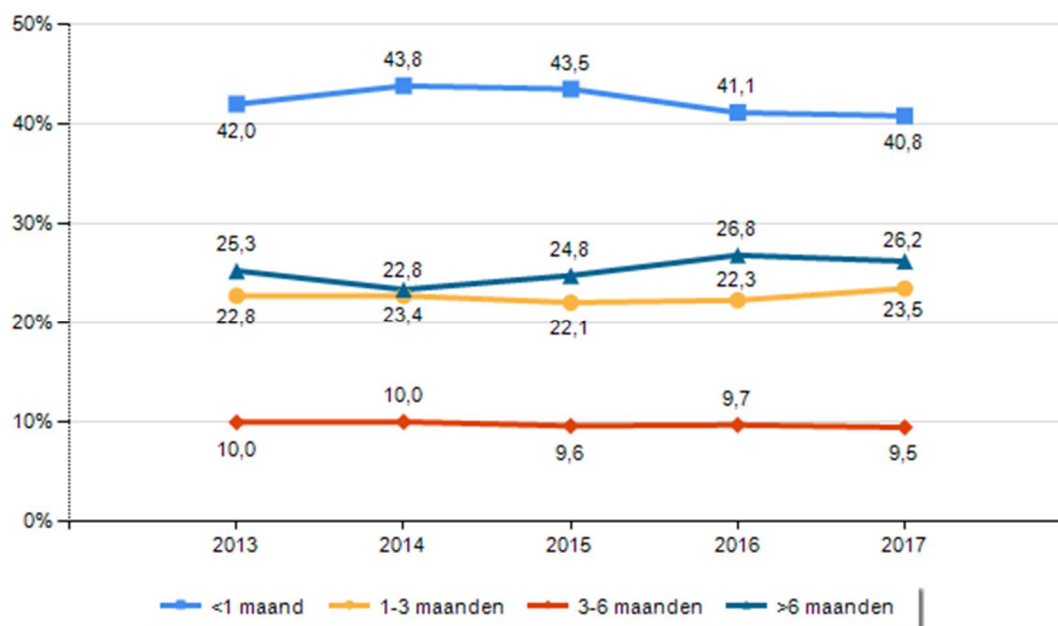
6.4 Duur van het gezondheidsprobleem

Het grootste deel van de patiënten bezoekt de fysiotherapeut binnen een maand na het ontstaan van de klacht (41%). Ongeveer 26% van de patiënten ziet de fysiotherapeut pas voor het eerst wanneer de klacht al meer dan een half jaar bestaat. In de afgelopen jaren is niet veel verandering te zien in de duur van het gezondheidsprobleem voorafgaand aan de behandeling.

Duur van het gezondheidsprobleem voorafgaand aan de behandeling bij de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
<1 maand	42,0	43,8	43,5	41,1	40,8
1-3 maanden	22,8	22,8	22,1	22,3	23,5
3-6 maanden	10,0	10,0	9,6	9,7	9,5
>6 maanden	25,3	23,4	24,8	26,8	26,2
Totaal aantal patiënten	6.317	11.153	13.558	14.543	10.957

Duur van het gezondheidsprobleem voorafgaand aan de behandeling bij de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

6.5 Recidiviteit

Een klacht wordt als recidief gezien als deze optreedt na een klachtenvrije periode van tenminste vier weken en ten hoogste twee jaar.

In 2017 had ruim 31% van de klachten een recidiverend karakter. Sinds 2013 lijkt het aantal recidieven redelijk stabiel en schommelt tussen de 28,2 en 34,2 procent.

Recidivering gezondheidsprobleem van patiënten behandeld door de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Ja	34,2	28,5	28,2	29,2	31,5
Nee	64,6	70,4	70,5	69,9	67,4
Onduidelijk	1,3	1,1	1,3	0,9	1,0
Totaal aantal patiënten	6.209	10.889	12.602	10.830	9.067

6.6 Prognose herstel

Bij aanvang van de behandeling bepalen fysiotherapeuten de prognose voor herstel van de klacht waarmee een patiënt komt. In 2017 verwacht de fysiotherapeut dat bij ruim 67% van de patiënten de klacht volledig zal herstellen. Dit is een daling van bijna 4% ten opzichte van 2016, nadat in dat jaar een stijging van bijna 13% ten opzichte van 2015 werd gezien. Hoe deze schommeling in de trend wordt veroorzaakt kunnen we niet verklaren op basis van de data en beleidsveranderingen. Het percentage patiënten waarbij geen herstel wordt verwacht ligt in 2017 op 5%, en is ten opzichte van 2015 niet veranderd.

Prognose herstel gezondheidsprobleem van patiënten behandeld door de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Volledig herstel	52,8	54,1	58,3	71,2	67,6
Gedeeltelijk herstel	40,9	41,4	36,7	23,7	27,3
Geen herstel	6,3	4,6	4,9	5,0	5,1
Totaal aantal patiënten	2.795	9.446	13.124	18.404	20.938

7 Meetwaarden

7.1 Wat valt op?

- Bij 56% van de patiënten is een meetinstrument gebruikt tijdens de behandeling bij de fysiotherapeut. Dit is een stijging van bijna 7% ten opzichte van 2016.
- In 2017 is er voor het eerst bij de meerderheid van de patiënten minimaal één meetinstrument gebruikt.
- De 'Patiënt Specifieke Klachten Lijst' is het meest gebruikte meetinstrument.

7.2 Meetinstrument

Het aandeel patiënten waarbij minimaal één meetinstrument gebruikt wordt tijdens de hele behandeling is ten opzichte van voorgaande jaren in 2017 gestegen, naar bijna 56 procent. Dit jaar is het tevens voor het eerst dat dit bij de meerderheid van de patiënten is gebeurd.

Deze stijging kan worden verklaard door de toenemende vraag van beroepsverenigingen en zorgverzekeraars om behandelresultaten te meten. Het gemiddelde aantal meetmomenten en het gemiddelde aantal verschillende meetinstrumenten verandert nauwelijks.

Gebruik van één of meer meetinstrumenten tijdens een behandeling bij de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Nee	57,1	59,4	58,6	50,7	43,7
Ja	42,9	40,6	41,4	49,3	56,3
Totaal aantal patiënten	3.857	16.916	23.177	23.465	26.970

Aantal meetmomenten en aantal gebruikte meetinstrumenten tijdens een behandeling bij de fysiotherapeut, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Gemiddeld aantal meetmomenten	2,2	2,1	2,1	1,9	2,0
Minimum aantal meetmomenten	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Maximum aantal meetmomenten	64,0	64,0	64,0	35,0*	47,0
Gemiddeld aantal meetinstrumenten	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8
Minimum aantal meetinstrumenten	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Maximum aantal meetinstrumenten	6,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Totaal aantal patiënten	1.654	6.874	9.591	11.577	15.181

*Vanuit de data lijkt er geen verklaring te zijn voor deze daling ten opzichte van de voorgaande jaren. Het maximaal aantal meetmomenten lijkt dus gewoon minder te zijn.

7.3 Top-5 meetinstrumenten

Sinds het begin van de registratie van meetinstrumenten in Nivel Zorgregistraties in 2013, wordt de lijst consequent aangevoerd door de Patiënt Specifieke Klachtenlijst. Ook in 2017 werd dit instrument het vaakst gebruikt. Het gebruik steeg zelfs naar inzet bij 87% van de patiënten die een behandeling kregen ten opzichte van 82% in 2016. De Visual Analogue Scale volgt op plaats 2 met een gebruikerspercentage van 61%.

Nieuw in de top 5 in 2017 is de Global Perceived Effect op de derde plek met ruim 6%.

Top-5 gebruikte meetinstrumenten door de fysiotherapeut (% van patiënten bij wie een meetinstrument is ingezet), 2013-2017

	Fysiotherapie 2017 (N=15.178)	%
1	Patiënt Specifieke Klachten Lijst	86.6
2	Visual Analogue Scale	61.6
3	Global Perceived Effect	6.1
4	Quebec Back Pain Disability Scale	3.9
5	6 minuten looptest	2.8

	Fysiotherapie 2016 (N=11.511)	%
1	Patiënt Specifieke Klachten Lijst	81.9
2	Visual Analogue Scale	60.7
3	Quebec Back Pain Disability Scale	4.5
4	6 minuten looptest	3.8
5	Neck Disability Index	2.4

	Fysiotherapie 2015 (N=9591)	%
1	Patiënt Specifieke Klachten Lijst	74.3
2	Visual Analogue Scale	65.2
3	Quebec Back Pain Disability Scale	5.2
4	6 minuten looptest	4.6
5	Neck Disability Index	3.3

Fysiotherapie 2014 (N=6874)		%
1	Patiënt Specifieke Klachten Lijst	73.1
2	Visual Analogue Scale	64.4
3	Quebec Back Pain Disability Scale	7.1
4	Neck Disability Index	4.6
5	6 minuten looptest	4.3

Fysiotherapie 2013 (N=1654)		%
1	Patiënt Specifieke Klachten Lijst	70.0
2	Visual Analogue Scale	52.4
3	Neck Disability Index	8.5
4	Quebec Back Pain Disability Scale	8.1
5	6 minuten looptest	2.6

8 Evaluatie

8.1 Wat valt op?

- De meest voorkomende reden om de behandeling te stoppen is dat de patiënt uitbehandeld is. In 2017 was dit bijna 86%.

8.2 Reden einde zorg

Net als in voorgaande jaren, werd in 2017 bij bijna 86% van de patiënten de behandeling beëindigd omdat de patiënt uitbehandeld was. Ongeveer 6% van de patiënten beëindigde de behandeling op eigen initiatief.

Reden voor beëindiging van de behandeling bij de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Patiënt uitbehandeld	79,9	80,4	83,3	84,8	85,7
Maximaal aantal vergoede zittingen bereikt	2,4	2,5	1,7	1,6	1,2
Gestaakt door patiënt	7,9	7,6	7,2	6,9	6,4
Gestaakt door verwijzer	0,6	0,4	0,5	0,4	0,3
Gestaakt door paramedicus	3,8	5,4	4,6	3,4	3,4
Anders	5,5	3,8	2,7	3,0	3,0
Totaal aantal patiënten	1.693	3.461	5.807	7.280	12.394

8.3 Behandelresultaat

De behandelend fysiotherapeut legt bij het afsluiten van de behandeling vast in welke mate de gestelde behandeldoelen zijn behaald. In 2017 geeft de fysiotherapeut in bijna 91% van de gevallen aan dat de behandeldoelen volledig bereikt zijn. Dit is een daling van 3% ten opzichte van 2016, maar nog steeds meer dan in 2015 en daarvoor. Deze bevinding past in de trend die vanaf 2012 zichtbaar is.

Mate waarin de behandeldoelen zijn bereikt bij beëindiging van de behandeling bij de fysiotherapeut (% patiënten), 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Behandeldoelen niet bereikt	5,9	11,5	6,3	3,0	3,7
Behandeldoelen gedeeltelijk bereikt	23,3	11,9	6,9	3,4	5,7
Behandeldoelen volledig bereikt	70,9	76,7	86,9	93,6	90,6
Totaal aantal patiënten	1.247	1.474	5.800	15.942	19.247

9 Referenties

1. De Vries C, Hagedaars L, Kiers H, Schmitt M. KNGF Beroepsprofiel Fysiotherapeut. KNGF, Amersfoort, 2014.
2. Centraal Bureau voor de Statistiek. Bevolking: kerncijfers.
[http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,\(I-1\),I&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37296ned&D1=a&D2=0,10,20,30,40,50,60,(I-1),I&HD=130605-0924&HDR=G1&STB=T), geraadpleegd op 24 september 2018.
3. Besluit Zorgverzekering, bijlage 1. <http://wetten.overheid.nl/BWBR0018492/2016-01-01#Bijlage1>. Geldend t/m 29 september 2016.